

Agiunta 4

Eventualas funtaunas da finanziaziun per generar sche necessari meds finansials supplementars posteriors per il fond grischun per il clima

Cun il «scenari da basa» descrit en il rapport explicativ po la finanziaziun dal fond grischun per il clima vegnir garantida per ils emprims onns. En il rom da l'elavuraziun dal AGD etappa II èn – ademplind l'incumbensa dal Cussegl grond (vesair PCG 2021/2022, p. 223 ss. e p. 226) – vegnidas examinadas e validadas ulteriuras funtaunas da finanziaziun potenzialas per il fond grischun per il clima. Igl è sa dà ina priorisaziun da quatter funtaunas da finanziaziun che vegnan descrittas suandantamain en detagl. Particularmain èn quai:

- 1) l'attribuziun d'ina cumpart dals retgavs nets da la taglia da traffic,
- 2) ils retgavs d'ina taglia d'electricitad che sto vegnir introducida da nov,
- 3) ils retgavs d'ina taglia sin carburants fossils che sto vegnir introducida da nov e
- 4) l'attribuziun da las entradas supplementaras tras la limitaziun da la deducziun per pendularis.

Questas quatter funtaunas da finanziaziun èn caracterisadas dal fatg, ch'ellas correspundan al princip dal chaschunader. Quai vul dir, ch'ellas contribueschan, ch'ils custs da mesiras per proteger l'ambient vegnian surpigliads da lur chaschunaders. Las quatter funtaunas da finanziaziun èn da princip adattadas per cuvri almain per part in basegn pli aut d'entradas dal fond grischun per il clima. Ils documents da basa davart il Plan d'acziun Green Deal partan d'ina finanziaziun totala dal chantun da var 1 milliarda francs cumulads fin l'onn 2050.¹ Cun la finanziaziun dal fond grischun per il clima proponida en il sboz da la Lescha chantunala davart il fond per il clima (LCCLima) resta ina largia finansiala annuala da tranter 5 ed 11 milliuns francs en media. Quai supponind, ch'il Cussegl grond na deponia nagins meds finansials supplementars ordinaris u extraordinaris en il fond per il clima.

Perquai ch'il basegn da funtaunas da finanziaziun supplementaras per il fond per il clima dependa fermamain da tendenzas da svilup futuras betg previsiblas e na po actualmain anc betg vegnir cumprovà, na duain il mument actual betg vegnir stgaffidas las basas giuridicas «sin reserva» per questas quatter funtaunas da finanziaziun. Per l'access ad ina u a pliras da questas quatter funtaunas da finanziaziun fiss correspondentamain necessari a temp util in agen project legislativ.

1 Cumpart dals retgavs nets da la taglia da traffic

Ils retgavs nets da la taglia da traffic (actualmain var 81 milliuns francs per onn) van oz cumpletamain en la finanziaziun da las vias e servan a surpigliar ils custs da la construcziun da vias e dal mantegniment da las vias. Cun ca. 25 % chaschuna il traffic individual motorisà oz ina cumpart essenziala da las emissiuns da gas cun effect da serra, senza surpigliar adequatamain ils custs per

¹ Econcept (2021), «Concept da finanziaziun Plan d'acziun Green Deal per il Grischun», rapport final dals 27 da matg 2021; EBP (2021), «Plan d'acziun Green Deal per il Grischun. Mesiras per la protecziun dal clima e per l'adattaziun al clima», rapport final dal 1. da zercladur 2021.

eliminar donns chaschunads dad el. Tenor il princip dals chaschunaders stuessan er cumparts dals retgavs da la taglia da traffic vegnir investidas per eliminar donns (da l'ambient) externs. Ultra da la cumpart dal traffic a la midada dal clima cumpiglian quests donns er la contaminaziun da l'aria tras la pulvra fina da l'isada dals pneus, ils effects negativs da la fragmentaziun da la cuntrada tras l'infrastructura stradala sco er la perdita da biodiversitad.

In project per ecologisar la taglia da traffic sa chatta actualmain en elavuraziun (cf. Rapport explicativ, part «Intervenziuns parlamentaras che stattan en connex cun il AGD», Incumbensa Hohl, p. 7). Da princip fissi pussaivel da basar la taglia da traffic betg mo en moda pli differenziada che oz sin criteris ecologics, mabain er da resguardar ina cumpart dals retgavs nets da la taglia da traffic per financiar il fond grischun per il clima. Quai realisass consequentmain il princip dals chaschunaders. Dentant exista in basegn da finanzas cumprovà en il sector da las vias chantunales (program da construcziun da vias, finanziaziun da gronds projects). Perquai stuessan ils retgavs nets da la taglia da traffic vegnir augmentads, sche la taglia da traffic duai cofinanziar il fond grischun per il clima. La libertad d'agir per meds finansials supplementars da las taglias da traffic è dentant limitada, perquai che las taglias per autos da personas en il Grischun (cun excepziun dals rabats fitg gronds per autos da personas cun paucas e senza emissiuns) èn gia autas en la cumparegliaziun interchantunala.

Sch'ils retgavs nets annuals da la taglia da traffic vegnissan augmentads per 5–15 %, pudessan vegnir generadas **entradas annualas da 4–12 milliuns francs** per il fond grischun per il clima.²

2 Introducziun d'ina taglia d'electricitad

La decarbonisaziun en ils secturs dals edifizis e dal traffic porta cun sai ina dumonda supplementara d'electricitad (en spezial tras pumpas da stgaurar supplementaras per il stgaurament d'edifizis e tras vehichels electric supplementars). Per satisfacer a questa dumonda, pon e ston vegnir construids ulteriurs novs implants da forza electrica. A medem temp existan interess opposts envers la construcziun supplementara d'implants per la producziun d'electricitad regenerabla, per exempel pervia da la protecziun da la natira e da la cuntrada, da la protecziun dal maletg dal lieu e da monuments, ed il temp ch'è necessari per render accessiblas las funtaunas d'electricitad correspondentas n'è betg irrelevant. L'engrondiment da la purschida d'electricitad ha pia cunfins che ston vegnir cumpensads fin ad in tschert grad tras ina dumonda d'electricitad reducida. Mintga ura kilowatt electricitad che na vegn betg duvrada u dumandada na sto er betg vegnir producida e mitigescha perquai ina situaziun da mancanza d'electricitad che resulta eventualmain, quai ch'è cunzunt impurtant durant il mez onn d'enviern pervia da la purschida d'electricitad ch'è alura pli stgarsa. Ils potenzials per spargnar electricitad ston en quest senn vegnir exaurids cumplessivmain, per promover d'ina vart vinavant la decarbonisaziun (finamira dal clima) e per garantir da l'autra vart la segirezza dal provediment cun forza electrica d'enviern.

In'eventuala taglia d'electricitad fiss perquai da tarar correspondentmain: D'ina vart duess ella tegnair quint da la finamira d'effizienz ed animar ad in consum d'electricitad pli pitschen. Da l'autra vart na duess ella betg metter en dumonda u franar la midada da l'utilisaziun d'energias fossilas a l'utilisaziun d'electricitad. Perquai ch'ina retardaziun da la midada a soluziuns basadas sin electricitad en il sector da la chalur e da la mobilitad fiss cuntraproductiva per la finamira da la decarbonisaziun en quests secturs.

² Econcept (2021), «Concept da finanziaziun Plan d'acziun Green Deal per il Grischun», rapport final dals 27 da matg 2021; chantun Grischun (2020). Quint 2020 contos singuls dal quint economic. <https://www.gr.ch/DE/institutionen/verwaltung/dfg/ds/dokumentation/Rechnungen%20ab%202014/Jahresrechnung%202020%20Einzelkonti%20Erfolgsrechnung.pdf>, access ils 25 da mars 2021.

Ina taglia d'electricitad pudess vegnir concepida differentamain. D'ina vart fissi d'examinar, sche l'autozza da la taglia pudess vegnir differenziada tenor ils dus martgads «providiment da basa» e «martgà liber». Da l'otra vart fissi imaginabel da resguardar er il tip da l'electricitad duvrada («electricitad verda», «electricitad grischua») u la cumpart d'electricitad producida e duvrada sez.

Cun ina taglia che vegn attribuida als custs sin il consum d'electricitad pudessan – tut tenor concepziun – vegnir generads retgavs da taglia **da fin 21 milliuns francs per onn** resp. vegnir cumulads fin passa 500 milliuns francs fin l'onn 2050. Quai supponind, ch'i vegniss introducida ina taglia da 0,4–2,0 % dal pretsch d'electricitad (stadi: 2021) resp. incassada ina taglia da 0,1–0,5 raps/kWh.³ En cumparegliaziun cun las fluctuaziuns dal pretsch d'electricitad gia existents dals ultims onns sa preschantan quests custs supplementars potenzials tras la taglia d'electricitad sco pauc decisivs (exempel: categoria da consument «H5: 7500 kWh/onn: chasa d'ina famiglia da 5 stanzas cun platta electrica, boiler electric e tumbler», la taglia importass 37.50 francs per onn). Il chantun Basilea-Citad incassescha per exempel ina taglia d'electricitad chantunala dapi passa 20 onns. L'incassament vegn fatg sur il gestiunari da las raits da distribuziun cun il quint d'electricitad.

3 Introducziun d'ina taglia sin il consum da combustibels fossils per stgaurar locals e per producir aua chauda

L'imposiziun da taglia sin combustibels fossils e l'utilisaziun dals retgavs fiscals per il fond grischun per il clima correspundan al princip dals chaschunaders. Ultra da quai augmentass la taglia l'impuls da midar d'in sistem da stgaurar fossil ad in sistem da stgaurar regenerabel. Obligads da pajar la taglia fissan las proprietarias ed ils proprietaris da quellas immobiglias che vegnan stgauradas cun combustibels fossils. La taglia pudess vegnir concepida differentamain e per exempel vegnir applitgada mo sin immobiglias d'abitar u er sin edificis betg duvrads per abitar.

L'incassament da la taglia na pudess betg vegnir fatg tar ils commerziants da combustibels, mabain stuess vegnir fatg directamain tar ils pajataglias. La quantitad dals combustibels fossils duvrads sco basa per calcular la taglia pudess vegnir eruida tras decleraziun persunala u tras quintes (tar ieli) resp. sur ils quintes dal provider d'energia (tar gas). Ils consums declerads sa laschan plausibilisar a maun da datas uffizialas (controlla dals stgauraments, catastro da tancs), quai ch'è dentant collià cun custs d'execuziun considerabels.

Cun ina taglia che vegn attribuida als custs sin il consum da combustibels fossils per stgaurar locals e per producir aua chauda pudessan – tenor ina stimaziun en il concept da finanziaziun AGD – vegnir generadas entradas fiscalas d'approximativamain fin **3 milliuns francs per onn** (en media) resp. var 90 milliuns francs cumulads fin l'onn 2050 (supposiziun: tariffa da taglia da 100 francs./tCO₂).⁴ Sche la tariffa da taglia resta la medema en il decurs dals onns, na fissan ils retgavs da la taglia sin combustibels dentant betg constants, mabain sa reducissan en il decurs dals onns. Perquai ch'il dumber dals stgauraments fossils ed il consum da combustibels fossils sa sbassa en il rom da la midada a stgauraments regenerabels e da la sanaziun energetica d'edificis existents. Per generar retgavs constants, stuess la taglia vegnir augmentada periodicamain.

4 Limitaziun da la deducziun per pendularis en connex cun las taglias chantunales e communalas

Sch'ins dovra in med da transport privat, pon ins sut tschertas circumstanzas (p.ex. sch'i n'è betg avant maun in med da transport public, en cas d'ina malsogna u d'ina menda, sche la distanza tar

³ Econcept (2021), «Concept da finanziaziun Plan d'acziun Green Deal per il Grischun», rapport final dals 27 da matg 2021.

⁴ Econcept (2021), «Concept da finanziaziun Plan d'acziun Green Deal per il Grischun», rapport final dals 27 da matg 2021.

la proxima fermada è gronda, en cas d'in urari disfavouraivel resp. sch'ins è pli che 1 ura per di pli svelt, sch'ins dovra l'auto per la professiun e.u.v.) deducir ils custs per tal. Oz pon perquai pendularias e pendularis che penduleschan cun il traffic individual motorisà e che adempleschan ina da las cundiziuns menziunadas, deducir tut ils custs che resultan da quai en connex cun la fixaziun da la taglia. Ina limitaziun da l'import maximal per la deducziun per pendularis – sco ch'el exista tar la taglia federala directa ed en la gronda part dals chantuns – chaschunass entradas supplementaras tar las taglias chantunalas e communalas. Questas entradas supplementaras da las taglias chantunalas pudessan vegnir duvradas per finanziar il fond grischun per il clima, quellas da las taglias communalas stessan a disposiziun a las vischnancas per exempel per atgnas mesiras per cuntanscher la finamira netto nulla. Questa funtauna da finanziaziun sto vegnir classificada sco correspondent a al princip dal chaschunader, perquai ch'ella reducescha l'impuls da pendular cun l'auto privat.

Tar la limitaziun proponida da la Regenza l'onn 2015 a 9000 francs quintavan ins cun entradas supplementaras da mintgamai 750 000 francs per onn per il chantun e per las vischnancas. Tenor calculaziuns da l'Administraziun da taglia fissan quai actualmain var **930 000 francs per onn** (tar var 3500 personas pertutgadas). En connex cun ils motivs fiscals che pledan per ina limitaziun da la deducziun per pendularis ha la Regenza constatà cunzunt il suandant en la missiva correspondent a al Cussegl grond da l'onn 2025: «La deducziun illimitada dals custs per ir a la lavur effectuescha en blers cas reducziuns fiscalas che na sa laschan strusch pli giustifitgar objectivamain. Ina limitaziun s'impona per differents motivs. En vista a l'imposiziun tenor la capaciad economica vegn cun las deducziuns per ils custs da viadi e per ils custs da l'alimentaziun ordaifer mo resguardada la vart dals custs, dentant betg ils pretschs da locaziun u da proprietad d'abitar pli bass en la periferia. La capaciad economica vegn qua tras resguardada insufficientamain. En vista a l'ecologia vegni promovì fiscalmain da pendular cun l'auto privat, quai che na po en il temp actual strusch pli vegnir giuditgà sco commensurà.» (cf. carnet nr. 4/2015–2016, p. 183 ss.). Sch'i vegniss introducida ina limitaziun a 3000 francs, analogamain a la pussaivladad da deducziuns tar la taglia federala directa, fissan las entradas supplementaras cleramain pli autas (**entradas supplementaras da 5,5 milliuns francs per onn** tar var 18 000 personas pertutgadas).